(ZEITUNGSDRUCKSACHE) Ч. 37. 12. вересня 1943 Рік I

ХОЛМСЬКА ЗЕМЛЯ

РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. Тел. 104-81.
АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39.

ТИЖНЕВИК
„Cholmer Land" Wochenausgabe
SCHRIFTLEITUNG: Krakau, Orzeszkowagasse 7. — Fernruf 104-81
VERWALTUNG: Reichsstrasse 34. — Fernruf 230-39, 146-42

ПЕРЕДПЛАТА:
Чвертьрічно — 3,50 зл.
піврічно . . . 7.— зл.
Ціна прим. 30 сот.

Економічне значіння Української Служби Батьківщині

Живемо на плодючій ріллі, якої надра пребагаті у різні багатства, а проте ми бідні, — про добробут не можемо й говорити. Нашими багатствами цікавилися чужинці. Вони провадили грабіжну господарку, набивали кишені золотом, а нам залишали зруйновану країну та злидні. Вирубування лісів спричинило пониження родючости землі, зросла смуга летючих пісків. Ніхто не дбав про висушування болот і багон, про відводнення сіножатей, про поправу доріг та про загосподарювання неужитків, дарма, що держава стягала на ту ціль великі податки та всякі драчки. В такому стані застали наш край воєнні події.

Сучасна війна ведеться за краще життя та спокійну творчу працю в спільній сім'ї европейських народів. Доказ цього — гарячкова праця, що йде вже тепер — серед війни — на господарському відтинку країв. І наш нарід взявся до праці за майбутній економічний добробут рідного краю. Ми взяли на себе цей обов'язок добровільно, бо не хочемо лишитися позаду інших европейських країв.

Для практичного переведення в життя велетенських плянів господарської відбудови й перебудови країв зорганізовано по всіх краях окремі організації молоді. У нас такою організацією працюючої молоді є Українська Служба Батьківщині. Сама її назва говорить, що згуртована в ній молодь віддає свої сили творчій праці для добра рідного краю.

До основних завдань Української Служби Батьківщині належать будова й направа залізничих шляхів та битих доріг, регуляція рік і потоків, будова мостів, висушування багон і т. п. Намічена праця постепенно переводиться в життя. Наша молодь пильно працює, бо розуміє, що її праця приносить тривку користь рідному краєві та народові. Вона знає, що крайня пора покінчити нам назавжди з діравими дорогами й мостами. Вона знає, що не вільно нам втрачати більше часу, знаряддя й здоровля — людського і тваринного — на таких дорогах та мостах. І вона знає, що за працю на цій занедбаній ділянці мусить братися в першій мірі вона — українська молодь.

Будова нових доріг, поліпшування старих та будова залізничих шляхів приносить для нашого краю великі користі, бо прискорює торговельний рух та улекшує сполуку. Також дуже велике значіння має для нашого народу відводнення багон та сіножатей. Це дає змогу поширити управну площу та збільшити видайність. Особливе економічне значіння має у свою чергу регуляція рік та потоків. Ми добре знаємо, які величезні спустошення спричинюють щорічні повені. Регуляція рік, потоків виключить назавжди ці спустошення.

Зі сказаного кожний наглядно бачить, які великі користі дає народові та праця, що її виконує наша молодь в Українській Службі Батьківщині. І тому наша молодь повинна радо горнутися під прапори Української Служби Батьківщині, щоб своєю працею не тільки сповнити обов'язок супроти держави, але також допомогти рідному краєві до добробуту. А господарський добробут — ключ до освіти, культури і сили народу.

В. Б.

ОГЛЯД ВОЄННИХ І ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

В минулому тижні на Сході продовжувалися величезні бої, що здебільша відбувалися в середній а зокрема південній частині фронту. В тому самому часі на Заході ворог виявив намір зміцнити свої летунські атаки на зайняті простори й на Німеччину. При тій нагоді виявився зріст протилетунської оборонної сили Німеччини, що признають кореспонденти ворожих часописів. Врешті під кінець минулого тижня ворог приступив до сподіваних воєнних дій на Середземному морі, висідаючи на південно-західньому шпилі Калябрії в південній Італії.

Коли мова про політичні події треба згадати про наради між Рузвелтом і Черчілем у Вашінґтоні. Рівночасно розійшлися вістки, що незабаром мають з'їхатися міністри заграничних справ ворожого табору, щоб перевести також політичні наради.

Рівнобіжно до воєнних дій і політичних нарад, ворог хоче захитати відпірність об'єднаних европейських народів своєю пропагандою. Він її розтягає не тільки на тих, що воюють, але також і на невтральні держави. Таким способом, крім збройної боротьби, ворог намагається вести також і „війну нервів". Серед тієї гарячкової метушні мало хто звертає увагу на те, що ворожий табор денно видає на воєнні потреби **400 міліонів долярів.**

Успіхи німецької оборони на сході

Великі й завзяті бої на східньому фронті відбувалися на великому просторі від кубанського мостового причілка аж до В'язми. Найбільші бої ішли на захід від Міюса, коло Ізюму над середнім Донцем, на північний захід й захід від Харкова, на захід і південний захід від В'язми і коло Сівська. Північна частина фронту коло Старої Руси, Ільменського озера, Волхова, озера Ладога й Петербурга зазнала деякого спокою.

Втративши надію на пролім від Орла в напрямі Києва, большевики рішили наступати на Україну від сходу. Величезні маси людського й військового матеріялу — головно повзів, артилерії й літаків, стягнених з інших частин фронту довели до великої матеріяльної битви. Вживаючи тактики еластичної оборони німецькі війська витримали ворожі удари й заподіяли ворогові великі втрати. Тому, що в тих боях іде перше усього про те, щоб як найбільше знищити й ослабити противника, німецькі війська не прив'язують особливої ваги до поодиноких місцевостей. То ж, коли вищі воєнні цілі того вимагали, німці залишили зовсім знищене місто Таганріг. Таке саме скорочення фронту вони перевели також коло Ворошиловграду над Дінцем. На інших відтинках фронту ворог також не зміг досягти своєї мети, щоб десь проломити німецький оборонний фронт. Супроти величезних утрат у людях й дорогоцінному воєнному матеріялі, невеликі простори, які досі зайняли большевики, не відіграють ніякої поважнішої ролі. На думку одного з англійських воєнних знавців ген. Гордина кожна п'ядь землі, яку тепер займають большевики, зменшує їх боєву силу.

СЕЛЯНИНЕ!

Всім тим, що Ти зібрав з поля, мусиш поділитися з другими, а ті знову поділяться всім тим, що випродукують у фабриках і варстатах. Тому здавай своєчасно свій континґент!

Сильні рамена

Світ хоче бачити сильних людей.

Сильні є ті, що зможуть відкотити скелю, яка звалилась впоперек дороги, що вміють перескочити перешкоду, яка здержує їх у бігу, — що потраплять двигнути тягар, який доводиться їм перенести.

Сильні є ті, що легко ступають вгору на верх, що знають, як подолати напругу, коли вона конечна, — що виконують своє діло на час там, де воно потрібне.

Сильні є ті, що думають швидко, говорять ясно, рішають доцільно, працюють скоро й поправно.

Світ цінить сильних. Він відчуває, що вони творять його розвій, його поступ. Світ без сильних не був би сильним.

Світ хоче мати сильних людей, бо їх сила, це його сила, їх сильні рамена, це його рамена. Спис, який вони мечуть, мече світ, хвилі, які вони перепливають, перепливає світ, а коли вони мчаться неначе орли повітряними просторами попід зорі, з ними летить цілий світ.

Світ любить сильних, він відкриває для них святочні ворота, прикрашує для них зеленню свої доми, розвішує по сірих стінах вулиць пишні килими, виходить їм назустріч з барвистими прапорами.

Розумний господар не занедбує землі, не залишає її, щоб ставала камінним пустирем, або мокляком. Він дбає про неї, плекає її, виполює хабаззя, бо знає, що лишень старанно оброблена нива принесе йому користь.

Розумна людина не занедбує свого тіла, не хоче, щоб виглядала згорблена, кошлява, крива, щоб мала запалі груди, змарніле, хоровите лице, слабі руки. Не бажає стогнати, кашляти, задихуватись, нарікати на безсонність, нестравність, нервовість, боязкість. Вона хоче бути сильна!

Слабе, занедбане тіло неспосібне до думання, нездале до праці. Воно неначе занедбане поле, яке не приносить ні стебла доброго, ні колосся повного. Хто лишень гляне на бур'яни, насміхається з господаря.

Дбайливий машиніст не занедбує своєї машини. Вдержує її в добрім стані, щоб не затиналась, несподівано не переривала руху, але працювала правильно. Летун, який занедбав свій літак, не припильнував його повної сили, залетить в пропасть і згине.

Людське тіло, це в дійсності чудесний мотор, створений не до спочинку, але до руху. Коли

про нього не дбають, коли не журяться, щоб цей мотор мав силу, щоб був пружистий і витривалий, він стає нездатний до праці і стягає власника у безодню невдачі.

Розумно дібраний і правильно виконуваний рух робить мотор людини справним, витривалим і пружистим.

Рух тіла впливає на духа людини, на її ум, на її настрій і світогляд. Коли людина перемінює свої замисли в діло, перестають вони бути лишень мріями. Людина поконує труднощі, на які наражена робота. Мрійник стає працівником, що напружується, виконує й доходить до мети. Нерішучий набирає від руху віри в себе, боязкий стає відважним, перестає нарікати, бо його думки звернені на завершення діла. Життя — це не застій, але рух, в якім мають успіх здорові, сильні, витривалі люди.

Людина руху приєднується до інших, щоб певніше і швидше поборюти перепони. Бажання успіху спричинює єдність, карність, спільну напругу і спільну відповідальність.

Бажаємо осягнути дійсну користь нашій праці, не залишитись поза іншими народами, але додержати з ними кроку. Тому конечна для нас заправа тіла й ума руханкою, це є дібраними руховими вправами, щоб мати силу до переведення слова в діло. Бо що ж значить якийнебудь задум без сили? Ніщо й ніщо, — сон, мрія, балаканина.

В серці українців і українок жевріє бажання сили й краси. Це бажання сильніє з року на рік. Українська молодь не хоче мати тремтячий голос, горбату поставу, тяжкий хід, боязку мову, несмілі очі, сумовиту думку... Вона бажає руханкою скріпити й прикрасити своє тіло, загартувати свій характер до підприємчивости і завзяття. Вона не хоче блукати одинцем примхуватими манівцями, але працювати разом і в карності. Молодь бажає осягнути дійсний свій лад. Вона хоче стати сильною, щоб сповнити великі громадянські обов'язки, які на неї чекають.

Українці не хочуть стягнути на себе назви слабих, хитких і розбіжних. Буде їх світ бачити, дивуватись і любити на Міжнародних Олімпійських Змаганнях, а також у змаганнях на стадіоні всесвітніх подій за честь свого народу.

Перед ними зашелестять прапори, а лавровий вінець окрасить їх чоло!

Іван Боберський

Тиржич у Савинських Альпах.

Остаточні підсумки великої битви під Орлом

Німецьке Головне Командування проголосило ближчі дані про велику битву в коліні Орла, що почалася там 5. 7. і тривала понад місяць. Німці мусіли там ставити спротив 11-ом большевицьким арміям. Німецькими військами в тому районі проводив фельдмаршал фон Клюґе, ген. Мозель й ген. фон Ґрайм, що командував летунством. В боях під Орлом большевики втратили 5.114 повозів, 854 гармат, 2.119 літаків, 19.000 полонених і кільканадцять разів більше число вбитих.

При тій нагоді варто згадати, що досі від початку цьогорічної літньої офензиви большевики втратили вже понад 16.134 повзи і понад 6.000 гармат.

Під враженням тих великих большевицьких утрат московський кореспондент газети „Сан дей Таймс" — Александр Верт дає зрозуміти англійцям, що вже нема чого сподіватися, щоб большевики могли це довго так наступати. На його думку висліди большевицької літньої офензиви куди слабші, як їх останнього зимового наступу.

На півдні

На Середземному морі почалися нові боєві дії, з якими головний провід німецьких та італійських військ уже давно рахувався. Стягнувши необхідні сили, ворог розпочав наступ на південно західню частину італійського півострову — Калябрію. Ранком 3. 9. ц. р. ворог почав свій висад у Месинській вузині. Він відбувався під охороною важкої артилерії, уставленої на сицилійському березі, воєнних кораблів, які обстрілювали побережжя й летунства, що мало значну перевагу. З трудом і серед великих утрат удалося ворожим відділам вийти на беріг найбільше на південний захід висуненого кінчика Калябрії. Так само в наступній фазі боїв тобто підчас боротьби за створення „мостових причілків" та їх поширення ворог потерпів великі й криваві втрати. Перші бої відбулися між ворожими вояками та італійцями, щойно опісля прийшло до зудару також і з німецькими відділами.

В бої на суходолі дуже успішно вмішувалося німецьке та італійське летунство, яке спричинило ворогові найбільші втрати. Після 3 днів завзятих боїв залишено місцевості Віля Сан Джовані, Реджіо й Меліто. Важкі оборонні бої ідуть далі. Ворожі спроби зайти в запілля й окружити німецькі та італійські війська не вдалися.

Американський мін. морських справ Нокс сказав ще перед висадом що аліянтів чекають великі жертви, а брітійський ген. Монтґомері виразно заявив, що треба числитися з важкими боями і несподіванками. Після важких боїв на Сицилії англійські військові чинники знають, що тепер це буде ще важча справа і тому вони остерігають своє громадянство перед усякими надто рожевими надіями.

Підчас налетів на італійські відкриті міста — Неаполь, Пізу, Больонію та інші ворог потерпів поважні втрати.

В повітрі

За минулий тиждень ворог налітав на західні зайняті простори й на Німеччину. Ворожі літаки обкинули бомбами кілька дільниць Парижа, німецькі міста Мюнхен, Глядбах й Райдт та двічі атакували простір Великого Берліна. Напад брітійсько - американських бомбовиків на Париж відбувся саме в день четвертих роковин спільного англо-французького виповідження війни Німеччині. Цивільне населення Парижа мало поважні втрати в убитих і ранених. Підчас тих налетів виявилося, що дуже сильно зросла німецька протилетунська оборона, зміцнена не тільки протилетунською артилерією, але також ловецькими літаками. Вислідок того ворог потерпів великі втрати в летунських машинах та їх обслузі.

На зміцнення німецької протилетунської оборони вже звернули увагу англійські воєнні кореспонденти. Один з них Колін Беднел, заявив, що німецький спротив безприкладний та що німецька протилетунська оборона незвичайно вдатна. Рівночасно в американській пресі появилися статті Гари Гопкинса, близької людини до Рузвелта, який звертає увагу, щоб собі не легковажили противника, бо без огляду на летунські атаки німецький воєнний промисел далі діє а невеликі шкоди або втрати не мають більшого впливу на його виробництво. На закінчення треба додати, що в серпні ц. р. ворог утратив над Атлянтійським океаном й західними зайнятими просторами 184 а над Німеччиною 402 літаки.

На морі

Німецькі підводні човни затопили минулого тижня 8 ворожих транспортових кораблів, 1 нищильник і кілька транспортових вітрильників. Крім того вони сторпедували 1 корабель-цистерну. Разом із тим ворог утратив 56.000 тон корабельного тонажу. Ворожі кораблі пішли на дно моря на Середземному морі, на Атлянтику й на Північному Ледовому океані вже зовсім недалеко західно-сибірського побережжя. В наслідок діяння німецьких підводних човнів, воєнних кораблів та літаків ворог утратив у серпні 70 транспортових кораблів загальної містоти 377.000 та 2 кружляки, 6 нищильників, 1 підводний човен і 6 швидкоплавних човнів, що затонули. Крім того ушкоджено 10 ворожих кружляків, 9 нищильників, 10 швидких човнів та інших воєнних кораблів.

Військові зарядження в Данії

Змагаючи до наступу на Европу, вороги діють не тільки зброєю, але також і політичною пропагандою. З тією метою вони почали були свою акцію в різних країнах м. і. також у Данії, що від весни 1940 р. є під охороною німецьких військ. Входячи в квітні 1940 р. до Данії німецькі війська залишили ввесь край в такому стані, в якому він був передтим. Данія далі була незалежною державою з власним королем, урядом, парляментом й військом. Німецькі війська зайняли тільки ті становища, що були їм необхідні для оборони перед англійським висадом. Одначе без огляду на те англійська пропаганда почала ширити замішання в Данії. Щоб не допустити до ніякої можливости ворожої атаки на данські побережжя, провід німецьких військ у Данії звернув увагу королеві, урядові й парляментові на небажані наслідки діяльности ворожих аґентів. Коли це не довело до ніяких вислідів, командант німецьких військ проголосив виїмковий стан у Данії. 29. 8. ц. р. данський уряд уступив, закликаючи всіх урядовців, щоб залишилися на своїх становищах і працювали для добра батьківщини. Данське населення виявило зрозуміння для німецьких військових зарядженнь так, що незабаром після їх проголошення введено різні полегші й в столиці краю Копенгазі та в інших місцевостях.

Шведські кораблі нарушили невтральність

Англійсько-американська пропаганда діє також і в невтральних країнах, де за посередництвом відданих собі органів преси, вона намагається поширювати ворожнечу до Німеччини. Так вона робить м. і. у Швеції. В зв'язку з тією ворожою акцією є подія, що трапилася 25. 8. ц. р. на Скаґераку тобто у вузині, що веде з Німецького Північного моря на Балтик. У смузі забороненій для ловлі риб й переїзду рибацьких човнів з'явилися в більшому числі шведські рибальські човни. Німецькі воєнні кораблі, побачивши їх дали їм стрілами знак, щоб залишили заборонений морський терен, що шведські човни зробили. Але ж цього самого дня під вечір вони знову з'явилися в тій самій околиці й коли побачили, що німецькі воєнні кораблі наближаються, почали втікати. Тоді німецькі кораблі почали стріляти і затопили 2 шведські човни. Шведська посольство признало, що це були шведські кораблі. Німецький уряд за посередництвом свого представника у Швеції запротестував проти таких випадків, і зажадав, щоб шведський уряд покарав винуватців. Одночасно він звернув також увагу на невідповідну поведінку частини шведської преси у відношенні до Німеччини.

Дальші наради і журби аліянтів

Минулої середи Черчіль приїхав до Вашинґтону, щоб продовжувати з Рузвелтом наради, що відбувалися в Квібеку. Рівночасно розійшлися вістки, що незабаром з'їдуться міністри закордонних справ аліянтських держав, щоб досягти повного порозуміння з большевиками. Англія та Америка думають, що це їм вдасться коштом уступок в Европі й на Середземному морі. Дійшло вже до того, що большевики жадають права вислати свого обсерватора на воєнний терен до південної Італії. Під враженням жахливих утрат на східному фронті, большевицька преса почала знову домагатися створення „другого фронту" в Европі. При тій нагоді большевики дуже гостро заатакували один американський щоденник, що домагався для англійців та американців морських і летун-

(Докінч. на 3. стор.)

Похорон болгарського царя Бориса III.

В неділю 29. 8. ц. р. після відправлення в соборі св. Александра Невського в Софії поминального Богослуження з панахидою, тіло Покійного царя Бориса перевезли з палати до цього ж собору, де воно пролежало виставлене аж до похорону, що відбувся в неділю 5. 9. ц. р. Увесь тиждень непроглядні маси народу зі Софії та з цілого краю переходили коло домовини Покійного, щоб востан не попрощатися зі своїм царем, якого загально всі любили й шанували. Окремі делеґації населення з ново прилучених земель — Добруджі, Тракії, Моравії й Македонії привезли землю й воду з Дунаю, Еґейського й Чорного моря та озера Охриди. Цю землю й воду рішено зложити в гробівці Покійного.

Згодом відбулося жалібне засідання болгарського Церковного Синоду й Парляменту, присвячені пам'яті Покійного царя. Церковний Синод рішив похоронити Покійного в старому манастирі Ріля, що в історії Болгарії відіграв ролю релігійно-культурного осередка.

Похорон Покійного відбувся в неділю 5. 9. ц. р. Після заупокійної панахиди й Великої Служби Божої дубову домовину Покійного царя найвищі державні достойники винесли з церкви на гарматню лафету. Зі всіх софійських церков сумно віддзвонили дзвони а між народом, що зібрався в церкві, коло неї і на вулицях, почувся голосний плач. Жалібний похід рушив звільна вулицями Софії на залізничний двірець. Звідти відвезено тіло Покійного до манастиря в Рілі. Богослуження в церкві відправляло 100 священиків і 11 митрополитів, що опісля взяли участь в похороні.

В похороні взяли участь представники закордонних делеґацій. Німецький делеґації проводив великий адмірал Редер, що заступав Фюрера. Між членами німецької делеґації був також фельдмаршал Кайтель.

Довго прощалися болгари зі своїм улюбленим царем. Хоч Він уже помер, то все ж доки Він ще був в соборі св. Александра Невського, їм здавалося, що Він є між ними і з ними. Так болгарський нарід, перейнятий журбою за своє майбутнє, не хотів розлучуватися з Тим, що стільки літ ним сильно й мудро проводив. Сьогодні, коли велика світова війна наближається до свого кінця, коли вона стає щораз грізніша й жорстокіша, кожному народові треба якнайкращого проводу. То ж не дивно, що болгари так горнулися до тлінних останків царя Бориса в софійському соборі.

Ми дуже добре розуміємо болгар і відчуваємо їх жаль та тривогу перед невідомим майбутнім. Колись і в нашій історії переживали ми подібні хвилини. Було це 27. 7. 1657 р. коли помер гетман Богдан Хмельницький. Тоді нашим предкам так важко було помиритися зі смертю свого великого Гетьмана, що вони цілий місяць тримали Його тіло в чигиринській церкві. Ввесь той час представники тодішнього українського народу прощалися з Покійним, духовні відправляли Богослуження за Його душу, козацька старшина говорила і слухала прощальних промов, а нарід зі страхом дивився у невідоме й грізне майбутнє. Щойно в місяць після смерти, 23. 8. 1657 р., перевезено домовину гетьмана Б. Хмельницького до Його родинної оселі Суботова й похоронено в тамошній церкві. Дай Боже, щоб доля болгарського народу була краща від тої, що нас тоді зустрінула, щоб Бог їм післав єдність, взаємну любов і вірність своєму новому цареві!

ОГЛЯД ПОДІЙ (Док. зі стор. 2.)

ських баз над Чорним морем та в Баку й в Тифлісі. Згадуючи про англійсько-американські апетити на кавказку нафту та без посередній зв'язок з Туреччиною та Іраном, большевики писали, що вони дуже радо бачитимуть аліянтських вояків, але на боєвому фронті над Кубанню або над Міюсом.

Большевики висловлюють також своє невдоволення, що Туреччина далі втримує свою невтральність. На їх думку це служить охороною для Балканського півострову. З турецької невтральности невдоволені також [illegible] та американці, що віддавна натискають на Туреччину, щоб вона покинула свою невтральність й перейшла бодай на становище „держави, що не воює, але їм співчуває". Але турки зручно й мудро боронятьcя перед тими спокусами й як це останній раз знову зробив голова турецького уряду на відкритті міжнародніх ярмарків в Ізмірі, пригадує силу турецької армії.

Виховний вплив спорту

У давніх часах виховання молодого покоління полишалось всеціло самим батькам. З поступом культури й розвоєм державної орґанізації у ділянку виховання встрявали і посторонні чинники, (міські громади, цехи, а передусім церковна орґанізація), бо самі батьки не змогли вже відповісти новим потребам часу. Шкільно-освітню і виховну ділянку полишено в Европі Церкві, передовсім численним тоді манастирам і Церква через цілі оторіччя мала монополь на освіту і виховання молоді у ведених духовенством школах. Тоді освіта, а тим більше виховання, мали односторонний, релігійно-церковний характер. Не торкалися вони зовсім, або дуже мало, другої важної природної виховної ділянки, а іменно плянового тілесного виховання майбутніх громадян. Під тим оглядом у старинних державах Греції й Риму було краще, бо на тіловиховну ділянку кладено там велику вагу, виходячи зі становища, що в здоровому тілі — здоровий дух.

РУХАНКОВІ ТОВАРИСТВА

І в новіших часах на тіловиховну сторінку не звертала держава й загал зорґанізованого громадянства надто великої уваги. Щойно наперелomі минулого і теперішнього сторіччя — отже відносно недавно — тіловиховна, зокрема спортова, ділянка викликала більше зацікавлення. Зачалося ще перед тим від орґанізації руханки. В різних европейських державах повстають окремі ґімнастичні (руханкові) товариства, що не мають ще властивого спортового характеру й призначені головно для піднесення справности тіла і його фізичного скріплення. У німців були ними товариства „Турнферайн", у більшости слов'янських народів товариства „Сокіл". Ці руханкові товариства і у розвою своєї національної спільноти і її національного сцементовання відограли велику ролю ще перед першою світовою війною і, напр., у німців мали теж і не мале значіння для фізичного і духового виховання німецького вояка. Не прибрали вони однак масового всенароднього характеру, обмежуючись здебільша до інтеліґенції і взагалі мешканців міст і фабричних осель. Загал молоді не був ще включений в ці руханкові товариства і не підчеркувано там ще як слід морально-виховної сторінки.

ВПЛИВ ПЛАСТУ

Морально-виховну сторінку тіловиховних орґанізацій для молоді висунула орґанізація скавтінґу (пласту) в Англії, що за прикладом Англії поширилася вскорі у світі. Обняла вона молодь — хлопців і дівчат— шкільного і юнацького віку. Вже змалку призвичаювали їх до фізичного, а в неменшій мірі до духового гарту, до твердої дисципліни, а тим самим до послуху приказам і виконання обов'язків та почуття відповідальности. Через те пластова орґанізація розвивала пляново й послідовно громадянські чесноти своїх членів, поборюючи й викорінюючи їхні лихі і несуспільницькі нахили. Вона творила дуже пригожу почву і для належного розвою чисто спортових орґанізацій, що вивелись головно з руханкових товариств.

Спорт у великій мірі об'єднав те, що давали руханка і пласт, і попри фізичну справність висунув на перше місце чесний змаг не для матеріяльної, а для духової користи членів, а тим самим і для величезної користи цілої нації, витворюючи у ній зразки лицарскости, карности, відваги й посвяти. Фізичне й моральне значіння спорту й спортових орґанізацій зрозумів і оцінив вповні німецький нарід. У сучасних державах культурного світу зокрема в Німеччині тіловиховній і спортовій ділянці дається велике значіння й сама держава береться за орґанізацію цієї ділянки об'яву життя своєї спільноти, призначуючи на цю ціль поважні грошеві суми. Роблять це теж і суто громадянські та самоуправні установи, що бажають піднести духа і справність свого народу.

ПОЧАТКИ ТІЛОВИХОВНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ

А як було у нас, українців? Ми жили в чужих державах і у нас тільки громадянські чинники — і то не на усіх українських землях — мали перевести самі те, що в державних народів у великій мірі робили самі їхні держави, або що роблено при їх чинній допомозі. На українських землях ні в царській Росії, ні відтак під Совітами, не могли ми перевести власної української тіловиховної орґанізації. Така спромога була тільки в межах колишньої Австрії — в Галичині й на Буковині. Вже в 80-тих роках мин. сторіччя з почином Василя Нагірного і Володимира Лаврівського повстає у Львові, за чеським зразком, українське руханкове товариство „Сокіл", що опісля поширюється в Союз руханкових і пожарничих товариств „Сокіл", що сотками своїх гнізд покриває цілий край. У цьому була велика заслуга тодішніх керманичів цього руху — Миколи Заячківського, Сеня Ґорука, Івана Боберського, Альфреда Будзиновського, д-ра Льонгина Цегельського та других, що зуміли стати речниками й діячами зовсім нової ланки орґанізації національних сил по найдальших закутинах краю, прибираючи назву „Сокільських Січей".

(Далі буде)

Д-р СТЕПАН БАРАН

Харчова скрута у Совітів

Совітський Союз переживає тяжку харчову скруту. Про це не можуть мовчати навіть союзники Совітів — англійці та американці. Підкреслюючи добрий стан з харчами в Німеччині, американський часопис „Нью-Йорк Таймс" в зв'язку з цим заявляє: „Щодо нашого совітського союзника, то тут становище не тільки погане а просто катастрофальне".

Нестача харчів в СССР має зле відбитись і на постачі червоної армії. Так, за повідомленням англійського тижневика „Тріб'юн", совітський комісар Вишинський заявив, що для большевицької армії приділи будуть зменшені далі. Часопис зазначає, що ці заходи вказують на катастрофальний стан з харчуванням в СССР.

Передбачуючи загрозу голоду, совітське командування намагалося будьщо відвоювати цьогорічний урожай зернових і городини на полях України. Сталін кидав на бій дивізію за дивізією. Але боротьба за хліб совітам дуже далася взнаки. За повідомленням всіх аліянтських і невтральних представників, що прибувають з Москви, втрати червоної армії вбитими, пораненими, полоненими в перших семи місяцях цього року становлять принаймні 2 міліони людей.

Та мимо всіх зусиль і цих велетенських жертв у людях та небувалих втрат военного матеріялу і зброї — Сталін не осягнув бажаної цілі. Хліб із піль уже зібраний і відставлений в безпечне запілля. Ніде не вдалося большевикам захопити повних магазинів, бо як у Харкові так і в Таганрозі усе було вивезене вчас.

Знов же простори на схід від Дінця, що були в руках большевиків, зруйновані давнішими боями й при недостачі хліборобських машин і робочої сили не дали й малої частини нормального збору. Тому втрата збіжжя в Україні відіб'ється катастрофально на вже й так скрутному харчовому положенні не тільки совітського населення але й червоної армії.

ВЕРЕСЕНЬ — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА

У минулому шкільному році українське громадянство зложило щедрими датками понад міліон золотих на допомогу нашій високошкільній молоді. Цей гріш дав змогу Комісії Допомоги Українському Студентству при УЦК прийти з матеріяльною допомогою багатьом соткам студентів у формі стипендій, приміщень у гуртожитку і харчівень.

З початком цього академічного року з'їдеться знову до студійних осередків кільканадцять сотов українських студентів на студії. Прийдуть нові кандидати на стипендії та допомоги, а в зв'язку з тим збільшаться і видатки КоДУС-у, бо треба прийти в допомогою не тільки тим студентам, що вже користали зі стипендії, але й новим кандидатам, щоб уможливити їм студії. Тому Комісія Допомоги Українському Студентству звернулася знову з закликом до українського громадянства складати щедрі датки на допомогу нашій студіюючій молоді.

Вересень — місяць українського студентства. В тому місяці переводиться старанням Українського Центрального Комітету публична збірка на допомогу академічній молоді, на яку влада дала дозвіл. Збірку переводиться, як у минулому році, у формі розпродажу „цеголок" в ціні 1, 2 і 5 злотих на терені областей Галичина і Краків

З останньої хвилини

Бадоліо зраджує Німеччину

Берлін приготований. — Вжито всіх заходів

8. 9. ц. р. увечері офіційна британська інформаційна служба подала до відома з головної кватири ген. Айзенгавера, що італійський уряд запропонував без всяких умов капітуляцію італійських збройних сил. Айзенгавер прийняв капітуляцію та дав Італії військове перемир'я, яке підписали його заступник та уповноважений марш. Бадоліо. Це перемир'я стало дійсне з хвилиною підписання.

Тимчасом Бадоліо, після того, як король і він сам ще 8-го вересня кожну таку думку відкидали як наклеп, також підтвердив капітуляцію в оголошенні в римському радіо. Він признався в тому, що він просив перемир'я у Айзенгавера. Підписання відбулося фактично ще 3-го вересня. Згідно з цим — так заявив він — італійські збройні сили мусять припинити всяку ворожу дію проти англо-американських збройних сил.

*

З німецького боку підкреслюють з притиском, що від зміни уряду, яка відбулася 25-го липня, німецький провід з особливою увагою слідкував за подіями в Італії. Німецький уряд завважив різні прояви, які відбувалися за урядування Бадоліо, та очікуючи всяких можливостей, вжив усіх потрібних заходів.

*

Надзвичайне повідомлення агенції Ройтера, яке проголошено після заяви ген. Айзенгавера, говорить, що перемир'я підписано ще 3-го вересня, одначе було умовлено, що воно стане дійсне щойно у хвилині, яка найбільш буде сприятлива для аліянтів. Ця хвилина надійшла тепер.

У звідомленні про переговори, які довели до перемир'я, заявляє Ройтер далі: „Кілька тижнів тому італійський уряд звернувся до британського і американського урядів з наміром підписати перемир'я. Влаштовано зустріч, яка відбулася на невтральному терені. Представникові італійського уряду негайно дали зрозуміти, що він має капітулювати без ніяких умов. Одержавши цю згоду, представники аліянтського найвищого командування були уповноважені подати італійцям до відома військові умови перемир'я."

Централя вбивників у Винниці

ВИННИЦЯ. Дальше слідство над винницькими могилами виявило, що число жертв значно більше, як можна було первісно сподіватися. Після нових знахідок стверджено, що большевицькі вбивники вбили 120 тисяч українців. Дальше стверджено, що винницьке НКВД, яке переводило ці масові вбивства, мало дуже широку організацію. Ця централя вбивств, що на її чолі стояв у 1937 р. жид Соколінські, а на його місце в 1938 р. став жид Корабльов, була поділена на 7 віддідів. Керівниками цих віддідів, які нібито займалися внутрішнім правлінням, були майже виключно жиди. Виглядає, що централя вбивників у Винниці мала головне завдання поборювати антисемітизм у всій Україні.

Досі стверджено, що енкаведисти арештували і вбивали на основі доносів жидів і переважно за протижидівське наставлення. Не раз хвиля арештів набирала таких розмірів, що у винницькій міській в'язниці знаходилося до 30.000 вязнів, з чого 18.000 містилося таки в в'язниці, а інших 12.000 перебувало в околиці Винниці, у каменоломах та на інших місцях.

В будинку управи, як розповідають колишні в'язні, знаходилася окрема пивниця, де перебували засуджені на смерть із політичного відділу. Для ліквідації в'язнів жид Соколінські казав уживати малокалібрової зброї, щоб підчас розстрілів, навіть коли вони відбувалися на подвір'ї тюрми, не було чути гуку пострілів. Тим то й можна собі пояснити, чому ніхто, навіть у самій Винниці, такий довгий час не знав нічо про масові вбивства. Але большевики рідко коли стріляли свої нещасні жертви цією малокалібровою зброєю, частіше стріляли в них, щоб тільки збити з ніг, або добивали їх, або закопували їх живцем, на що вказує земля в шлунках трупів.

Значіння громадянських нарад

З повідомлень, які приносить наша щоденна преса з різних сторін Галичини, видно, що наше громадянство бере всюди численну участь в нарадах, що їх скликують наші повітові чи окружні осередки. Життя приносить багато справ, які треба вияснити, і багато завдань, які треба виконати, розділюючи відповідно працю, а все те можна краще всего перебести саме на спільній громадянській нараді. Живе слово, безпосередня виміна думок, докладне вияснення справи залежно від місцевих потреб і обставин та негайні відповіді на запити — оце користі, що їх дають наради громадянства, які скликують наші Комітети.

Наше громадянство не всюди ще має докладне уявлення про працю Українського Центрального Комітету, про його діяльність в ділянках: культурно - освітній, Суспільної Опіки, опіки над робітниками, шкільництва, допомоги українським студентам, народного господарства, та про інші заходи, які виконує УЦК для добра нашої національної спільноти в межах Ген. Губернії. В спільних нарадах громадянство докладно зазнайомлюється з усіми тими справами, а враз із тим зростає всюди зрозуміння, що нам усім треба якнайбільше з'єднювати свої сили й спільно виконувати всі намічені нашим Проводом пляни і завдання часу.

Ворожа пропаганда діє завсіди на шкоду. І в нашому житті старається вона ширити неправдиві вісті, що мали б послаблювати нашу єдність і силу, або й накликати на нас, на поодинокі родини, громади чи й околиці важкі нещастя. І саме ділові наради громадянства, даючи відпір усім ворожим підшептам, ясно ставлять справу і вказують що і як треба робити.

В останньому часі у нас багато нарад було присвячених справі заготівлі хліба і здачі контингентів. І це було потрібне, бо передусім у тій ділянці ворожа пропаганда не спала. Вона діє і далі, але не може похвалитися нікими „успіхами", бо наші селяни знають, що здача контингенту — це конечність, яку кожний мусить виконати вчас і в цілості, бо цього вимагає розпорядок влади і наш власний інтерес.

ЦЕРКВА СВ. ВОЛОДИМИРА В КИЄВІ.

Недавно в святочній залі будинку Генерального Комісара в Києві передано в урочистому акті ключі церкви св. Володимира епископові Пантелеймонові. Церква св. Володимира, це найбільший храм Києва, який за большевицького панування, як і інші церкви, служив цілям большевицького режиму. Єпископ Пантелеймон висловив подяку німецькій владі за те, що віддала українській церкві храм Божий. Після визволення німецькою армією України, українське духовенство, яке перед тим було примушене виконувати Служби Божі в підземеллях-катакомбах, знову має змогу виконувати свою душпастирську діяльність на добро вірних, на славу Божу.

Д-р ЄВГЕН ХРАПЛИВИЙ

Господарство Холмщини і Підляшшя

З черги найбільшу частину ріллі, бо 14,5%, займають пашні рослини на ріллі, далі інші харчові (гречка, просо, кукурудза, мішанки на зерно) 2,6% усієї ріллі. З промислових рослин займають льон, коноплі та ріпак 1,5%, а з інших рослин цеї групи, що кожна група займає площінь низче 1% ріллі, на першому місці стоїть цукровий буряк, що займає 0,9% ріллі. Замітно мала площінь припадає на метеликоцвітні харчові рослини (горох, квасоля, біб, сочевиця), що хоч мають тут добрі природні умовини для управи та чимале значення у прохарчуванні людности, а займають ледви 0,6% ріллі. Невеличка площінь тютюну (0,5% ріллі) та хмелю (0,1%) доповнюють скалю сільсько-господарських рослин на ріллі Холмщини та Підляшшя.

Очевидно, що такий загальний перегляд груп сільсько-господарських рослин не дає нам докладного образу їх розміщення у поодиноких господарських чи адміністраційних округах. Докладніший розгляд 4 головних збіж та картопель, що разом займають четири п'ятих усієї ріллі зможе дати вказівки про напрямок господарювання у поодиноких округах та вияснить продукційну силу поодиноких районів краю. Дані про площінь поодиноких родів [illegible] картопель у округах, збір 7) з одиниці площіні та приблизний загальний збір у сотнарах подає отся таблиця:

Округа	Пшениця: Площінь га[1]	Пшениця: Збір сотн. з га[2]	Пшениця: Збір загалом у сотн.[3]	Жито: Площінь га	Жито: Збір сотн. з га	Жито: Збір загалом у сотн.
1. Біла	9.005	10,0	90.005	47.415	10,6	502.599
2. Білгорай	11.032	9,0	99.288	27.318	9,3	254,055
3. Грубешів	37.582	13,5	507.357	27.241	13,3	362.205
4. Замістя	27.651	13,2	365.693	30.745	12,7	390.461
5. Холм	21.389	11,8	252.390	52.053	11,2	582.993
	106.659	12,3	1314733	184772	11,3	2092313

Округа	Ячмінь: Площінь га	Ячмінь: Збір сотн. з га	Ячмінь: Збір загалом у сотн.	Овес: Площінь га	Овес: Збір сотн. з га	Овес: Збір загалом у сотн.
1. Біла	4.124	10,3	42.477	19.235	11,3	217.355
2. Білгорай	7.322	9,3	68.094	14.817	10,3	152.715
3. Грубешів	15.157	14,2	205.229	19.511	15,0	292.665
4. Замістя	13.936	13,8	172.316	19.739	15,2	300.032
5. Холм	12.486	12,6	157.323	17.424	11,9	207.345
	53.025	12,1	645.439.	90.726	12,8	1,170.112

[1] У 1937 р. [2] Збір з гектара у пересічі 1928 до 1937 рр. [3] На основі площіні 1937 р. і пересічі збору з га 1928—1937. Це відноситься також і до дальших таблиць.

Хоча площінь поодиноких рослин тут тільки з одного року, то припускаючи невеликі зміни, приймаємо її із-за браку многорічних даних, як приблизно вірну, зате збори з одиниці площіні взяті за рр 1928 до 1937 і на їх основі обрахований приблизний загальний збір зерна і картопель.

Серед 4-ох родів збіжжа головне місце займає на цілій Холмщині й Підляшші жито, далі пшениця, овес і вкінці ячмінь ось у яких кількостях площіні і продукції:

Рід збіжжа	% площіні	% продукції
1. пшениця	24,5	25,3
2. жито	42,5	40,0
3. ячмінь	12,1	12,3
4. овес	20,9	22,4
	100,0	100,0

Одначе поодинокі округи виказують, згідно з попередньо обговореними природніми та господарськими умовами дуже поважні відхилення від цих загальних даних для цілого краю, що видно із отсих чисел:

% загального збору продукції	Біла	Білгорай	Грубешів	Замістя	Холм
1. пшениця	10,5	17,3	37,3	29,8	21,1
2. жито	59,1	44,4	25,9	31,9	48,2
3. ячмінь	5,0	11,7	15,1	13,9	13,2
4. овес	25,4	26,6	21,7	24,4	17,5
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(Далі буде)

На увагу пасічникам Холмщини

У цьому році збір меду не дописав, бо на час пожитку, що припадає в нас на місяць червень-липень, падали дощі й був холод. Озимий ріпак відцвів ще перед місяцем червнем, теж при холоді й сльотах. Луки, акації, липи та частина гречки також попали під дощові дні. Тому нема нічого дивного, що в цьому році багато пасічників ледве зможе віддати визначений контингент меду по 2 кг. з пня.

На Холмщині збирають контингент меду: Кооператива „Рій" у Холмі й Грубешові й Союз Українських Кооператив у Володаві. Акція віддавання й приймання контингенту меду почалась від 15. липня й буде продовжуватись аж до 30. вересня 1943. р. При здаванню контингенту меду, зараз же, на місці, як премія за зданий мід, видається цукор по 1,50—2,50 кг. за кожний зданий кілограм меду, залежно від сорту меду. Контингент меду за гроші — в цьому році відмінений. За те є нове зарядження Дистрикту, що кожний пасічник, який брав цукор навесні, — мусить тих 2 кг. меду з пня обов'язково дати взамін за цукор, бо інакше відбереться йому право на якубудь допомогу цукром, а за повторення непослуху — буде сконфісковано пасіку.

У зв'язку з тим, що в цьому році не було доброго медозбору, — Союз Пасічників у Холмі вніс через п. Крайслявдвірста до Дистрикту прохання про приділ цукру на осіннє доживлювання бджіл, з'ясувавши даними катастрофальність цього року для пасічництва та які страти могли б настати в краю, коли б у цьому приділі цукру було відмовлено. Є відомості, що в цьому напрямі починили заходи й в інших повітах на Холмщині.

Треба сподіватися, що Уряд, який до цього часу пасічництво підпирав і в цьому, немедодайному році також у помочі не відмовить. Контрольори пасічництва вже тепер мають скласти списки всіх пасічників своїх районів і якнайскорше подати їх до Годівельного Уряду при Старостві (Крайсгауптманшафті): у Холмі — для інспектора пасічництва, п. інж. М. Боровського.

У списках мають бути такі рубрики: 1. Черга по порядку. 2. Прізвище та ім'я пасічника. 3. Село. 4. Кількість старих пнів. 5. Кількість нових роїв. 6. Разом пнів. Кількість пнів, які мають нові пасічники — треба виказувати у 5 рубриці: „Кількість нових роїв" і разом. Ці дані треба подавати правдиво й сумлінно. Список має підписати контрольор і ствердити волость (ґміна). По цих списках потім буде роздаватись цукор на підгодівлю бджіл, як що на це погодиться Уряд. Про приділ цукру на осіннє доживлювання бджіл — пасічники й контрольори довідаються через солтисів, як тільки прийде з Дистрикту відповідне зарядження.

Безумовно право на одержання цукру для осіннього доживлювання бджіл будуть мати ті пасічники, які в цьому році здадуть визначений контингент меду. Пасічники-новики, які тільки в цьому році купили рої, а цукру на весні не брали — також матимуть право на одержання цукру. Цукор для підгодівлі бджіл, якщо він буде призначений, — буде чистий. Тому радимо всім пасічникам, які здали мід і побрали за нього цукор, — кормити ним голодні бджоли, а цукор для бджіл, після того як

Значіння лісу і деревини для господарського розвою краю

(*) В давніх часах наші землі були вкриті непрохідним пралісом. У цих пралісах у примітивний спосіб господарила людина, а ліси давали їй необхідні засоби до життя, як м'ясо, хутра, мед, будівельний матеріял, смолу і інші лісові плоди. Але вкупі зі зростом населення і розвоєм цивілізації характер краю почав змінятися. На місце ліса появилися управні поля і людські оселі. Прийшов вкінці мент, що в деяких околицях не стало лісів і лісових продуктів. Цей факт заставив відповідні чинники пляново покермувати лісовою господаркою, маючи на увазі ще ролю і значіння, які в житті краю має ліс і дерево.

В цей спосіб повстали перші правні приписи про охорону ліса, які згодом прибрали форму сьогоднішніх правних приписів, що відносяться до лісової господарки. Завдяки тому забезпечено стан посідання лісової поверхні та рівночасно мається змогу одержувати стільки деревного матеріялу і лісових продуктів, скільки цього вимагають потреби краю. Ліс і плянова лісова господарка відограють велику ролю з природничого і економічного погляду. Якщо йде про природничий погляд, то ліс сповнює таке завдання:

1) в піскових теренах, які не мають вартости для хліборобської господарки, ліс забезпечує почву перед рухом піску і пісковими насипами,

2) не допускає до забагнювання підмоклих теренів,

3) хоронить гірські узбіччя перед змиванням з них тонкої верстви урожайної почви та не допускає, щоб творилися насипи з каміння,

4) на скелях причиняється ліс до того, що повстає урожайна верства, бо завдяки деревам нагромаджується підстілка, а їх корінці розкладжують скелі,

5) злагіднює некорисні атмосферичні прояви, як сильні вагання температури, нагальні вітри і т. п., а втягаючи багато води, запобігає повіні.

З економічної точки зору ліс доставляє дерево, що є необхідною сировиною для багатьох ділянок господарського життя, пожвавлює торгівлю та дає працю тисячам фізичних і умових працівників. Поруч того треба згадати, що ліс має велике значіння для оборони краю і його здоровности.

У сьогоднішніх воєнних умовинах на окрему увагу заслуговує факт необхідного ведення плянової і доцільної лісової господарки. Як у всіх ділянках нашого господарського життя в Галичині, так і тут безплянова і грабіжницька господарка большевиків залишила свої сліди. Сьогоднішня лісова адміністрація, яка веде плянову лісову господарку, мусить направити шкоди, що їх заподіяли большевики за два роки свого панування в нашому краю. Тому кожний лісовий працівник та широкі круги громадянства повинні пам'ятати, що ліс, як природний резервуар сировини, становить основу господарського розвитку нашого краю.

Премієва система в 1943-44 р.

У попередніх числах подали ми засади премієвої системи, табелі премієвих одиниць при продажу збіжжя, молока й худоби, та пояснення про премієві марки. Сьогодні подаємо ще табелю премієвих одиниць при продажу риб.

Табеля премієвих одиниць при продажу риб і раків.

При реляції 100 премієвих одиниць рівняється 10-ти премієвим пунктам обраховується і преміювання при продажу риб і раків. Нижче подані цифри премієвих одиниць відносяться до 100 кг. кожного з вичислених продуктів продажу.

Столові коропи на вивіз — 800; коропи для вжитку в межах країни — 700; коропи, здані додатково понад накладений контингент — 300; пструговаті риби — 1.400; біла риба I сорту — 900; II сорту — 600; III — 400; побічного вилову — 200; нарибок і нерестова риба коропів і линів — 1.200; нерестова риба пструговатих риб, судака і щуки — 2.000.

Для ячічок і нарибку рахують на штуки по 10.000; ячічка пструговатих риб і судака — 100; ячічка щуки й інших риб — 70; нарибок пструговатих риб і судака — 200; одно- і дволітні пструговаті риби, судаки, щучий нарибок і інші — 400.

Раки рахується на копи. Раки-сольо — 200; столові — 100; росолові — 20.

Видача здавцям відповідної до здачі кількости премієвих пунктів на премієві товари провадиться належним Окружним Старостою, Урядом Прохарчування і Сільського Господарства, на пред'явлення жовтої кінцевої посвіди-відбитки, з якої мусить бути точно видно рід і кількість зданої риби. На кінцевій посвідці-відбитці, що залишається як доказ в Окружного Старости — Уряді Прохарчування і Сільського Господарства, здавець має ствердити одержання премієвих марок. За здачу столових коропів понад установлений контингент додаткові премієві пункти видаються тією самою установою після закінчення вилову.

одержиться, зужиється для своїх потреб.

Докладні інформації будуть подані в часописі „Український Пасічник", який щомісяця дістають пасічники через своїх контрольорів.

Контрольор має на кожному числі часопису „Українського Пасічника" виписати прізвище та ім'я пасічника, позв'язувати ці часописи пакуночками по селах і в волості (ґміні), на сесії солтисів, роздати їх для пасічників.

ЗАРЯД СОЮЗУ ПАСІЧНИКІВ у Холмі

Від 12. до 18. вересня затемнення обов'язує: від год. 8.45 веч. до 5. рано.

ДІТИ ВЧАТЬСЯ СЛОВА БОЖОГО.

Як подає часопис „Нове Запоріжжя", від липня ц. р., у Троїцькій православній церкві м. Запоріжжя, розпочалось навчання учнів Закону Божого. При церкві навчається три групи дітей. Для того, щоб дітям було ближче ходити на навчання, використовується приміщення 6-ої школи. Закон Божий читає українською мовою о. Микола Овчаренко. Разом охоплено навчанням 160 учнів. Найближчим часом, додає цей часопис, й інші церкви розпочинають організацію навчання учнів Закону Божого.

Загальні збори Українського Видавництва

21. 8 ц. р. відбулися Загальні Збори „Українського Видавництва" у Кракові. Збори відкрив і нарадами проводив голова Надзірної Ради проф. д-р В. Кубійович, привітавши приявного керманича відділу письменства і нац. з Головного Відділу Пропаганди п. Геммеля і приявних членів-спільників та гостей. Протокол з останніх Загальних Зборів відчитав д-р Є. Ю. Пеленський і його прийнято без змін. Зчерги начальний директор „Українського Видавництва" проф. д-р І. Зілинський склав основний звіт з діяльности Видавництва, висловлюючи при цій нагоді щиру подяку керманичеві відділу письменства і нац. п. Геммелеві за прихильну підтримку і зрозуміння для справ Українського В-ва. Вичерпний фінансовий звіт склав керівник фінансово-адміністраційних справ інж. Омелян Тарнавський, а на внесок дир. І. Кузева в імені Надзірної Ради Збори одноголосно признали Дирекції „Українського Видавництва" абсолюторію. На внесок начального директора „Українського В-ва" вибрано до Надзірної Ради на місце двох вильосованих членів: дир. І. Кузева та інсп. Д. Квасниці — знову дир. І. Кузева (втретє) і ред. В. Глібсвицького. Вкінці згідною ухвалою Загальних Зборів приділено чистий зиск за 1942 р. у висоті 34.195.90 зол. по половині до запасного фонду та на культурні цілі У. Ц. К.

Дитячі забави в садочку

На дворі була гарна погода. Сонце сміється, спускаючи на землю свої золоті промінки, неначе дівчина коси. Перед школою зібралися наші найменші; всі веселі, бавляться сміються.

Молоденька садівничка ввічливо розмовляє з діточками, показуючи їм різні забави. Діти захоплюються піснями й образками, порозвішуваними по стінах у школі та рухомими малюнками. Сонце припікає. Лишень легенький вітерець повіває, охолоджуючи втомлених спекою діточок. Ще кілька хвилин і діти, рядками, за своєю інструкторкою-садівничкою, йдуть погуляти на свіже повітря. З дитячих уст лунають пісоньки одна за одною. Батьки із зацікавленням слухають. Нараз кінчається дитячий марш і дітвора отаборюється на розлогому пасовиську. Сонечко, мов рідна мамуся, радо й весело усміхається до своїх улюблених українських діточок. Інструкторка уставляє діточок в коло на т. зв. „Каруселю". Діти аж присідають з радощів, що зможуть так приємно бавитися. Починають кружляти і співати:

„Каруселя все кругом,
А ми, дітки, невеличкі все бігом".

Потім діти падають на землю і скоро зриваються. Скільки втіхи і скільки бадьорого життя... Гри за грами й пісні за піснями... А як то з боку приємно дивитись і слухати! Аж на серці всім легше, коли дивишся на цей майбутній український цвіт. Очі сміються й серце рветься до них. Думки хочуть линути десь далеко, далеко і до минулого й до майбутнього... але знову пісня:

„Десь тут була Подоляночка,
Десь тут була молодесенька..."

І кінця цьому не було б, коли б не вечір. Збірка знов і відхід до школи, а зі школи додому.

О. Г. Немирич.

ІЗ НАШИХ СІЛ І МІСТ

ЗА СПОКІЙ ДУШІ

Панахида по бл. п. д-ові Остапові Бурці та Михайлові Васильченкові у Холмі

Вкрите жалобою українське громадянство м. Холма й околиць, молилось в неділю 29 серпня б. р. за спокій душі незабутнього д-ра Остапа Бурки, який трагічно згинув, замордований в підступний спосіб бандитами дня 20. серпня в Любартові. Панахиду відправив в Соборі на Св. Даниловій Горі О. Протопресвітер Іоан Левчук, згадуючи теплими словами світляну постать Небіжчика, та Його заслуги перед українською Холмсько-Підляською землею, а зокрема перед святою православною церквою.

Разом з панахидою по бл. п. д-ві Остапові Бурці, відбулась панахида по бл. п. д-ові Михайлові Васильченкові, бо як раз в цей день припадала друга річниця Його смерти.

ПРЕДСТАВНИКИ УЦК У ХОЛМІ

Від 2 до 10. 8. б. р. перебував у Холмі, ревізор з УЦК у Львові, п. сотник Вахнянин який перепровадив докладну ревізію фінансового стану УДК та його клітин, присвячуючи найбільше уваги господарці приділами та провадженню допомогової кухні як в самому Холмі, так в терені. Зревідовано рівнож фінансове книговодство театру при УДК. Відїзджаючи п. ревізор причбіцяв поперти справу субвенції на ремонт приділеного УДК будинку, де вже міститься допомогова кухня і дитячий садок, а в майбутньому має приміститись товариський клюб і ін.

В днях 7—12. 8. б. р. відвідала Холм інспекторка дитячих садків з УЦК у Львові п. Ірина Стебельська, яка оглянула садок у Холмі та кілька садків у терені, а саме: в Веремовичах, Березному, Свержі, Руді, Рудці, Ігнатові, Серебрищах, і Готівці, знаходячи скрізь задовільний стан цих садків.

ХРАМОВЕ СВЯТО ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЬОГО

в Гнійному на Підляшші

Свято Преображення Господнього рік-річно в Гнійному обходять урочасто й величаво. Ще кілька тижнів перед святом йшло гарячкове приготовлення до свята. Українська православна молодь, головно дівчата, працювали над прибранням церкви. В більшості підготовчу роботу переводилось по вечорах та в ночі, бо в день приходилось працювати на полі.

Службу Божу відправляв о. Олександер Біропт, місіонер Більського Деканату і настоятель Носівської православної парафії в сослуженні: о. Миколи Залуського, настоятеля Янівської православної парафії та о. Петра Куняха, настоятеля православної парафії в с. Бублі Старому.

Проповіді виголосили: о. Микола Залуський, зараз після Євангелія, на тему: „Значіння Преображення Господнього", о. Петро Кунях, після запричастя, на тему: „Чого навчає нас Преображеніє Господнє" та о. Олександер Біропт на тему: „Велич Преображення Господнього".

Підчас свята представники місцевої молоді пп. Юліян Кашперук та Стефанія Франчук перевели збірку на впорядкування св. Данилової Гори в Холмі; зібрано зл. 260.75.

На закінчення свята виголосив промову о. Антоній Каньовський настоятель православної парафії в Гнійному. Ця промова була так щира й сердечна, що в багатьох присутніх витиснула сльози на очах.

Велика кількість вірних, що були на цьому святі розійшлись додому скріплені вірою в Святу Правду й краще майбутнє. Свято закінчено многоліттям та національним гимном. Шкода тільки, що хор не був відповідно підготовлений. **Місцевий.**

ХРАМОВЕ СВЯТО В СЕЛІ ГОРБІВ

Що року мешканці села Горбова, на Підляшші, обходять урочисто своє храмове свято. Преображення Господнього. Їх парафіяльна церква вже від 1920 року замінена на римокатолицький костел, але вони добре пам'ятають про свою церкву і свято її, і того дня завжди в Горбові править Служба Божа. Жнива та пильні праці у себе й в маєтку не позволили в цьому році відбути празник в самий день Преображення Господнього й тому Служба Божа була відправлена в неділю, **дня 22. 8. ц. р.** В українській народній школі, прибраній гарно, стараннями молоді, народними килимами, квітками та зеленю, о 11 годині розпочалася Божественна Літургія, котру відправив о. Євген Протасевич, настоятель Києнської парафії. По прочитанні Святого Євангелія священик виголосив проповідь релігійно-національного змісту, а на запричасному був відчитаний IV розділ „Любімо все своє рідне" з послання нашого Владика Іларіона, Архиєпископа Холмського і Підляського „Як жити за Христом на світі". На Службу Божу прийшли майже всі з села, а також і діти з дитячого садка під доглядом своєї провідниці, п. Якубюк Євгенії. По Божественній Літургії всі вислухали молебня на закінчення дитяч. садка, а малецькі діти отримали на пам'ятку іконки Ісуса Христа.

ПОПИС НАЙМЕНШИХ

Дня 19. серпня ц. р. в селі Кобиляни, пов. Біла Підляська відбулося святочне закінчення садка. Шкільний будинок вщерть наповнився громадянством. На свято складся 21 точок. Сказали вірші: Стефановський Сергій, Іванюк Галя, Гаврилюк Людмила, Іванюк Люба, Єлик Галя, Якушко Сабіна та інші. З відспіваних пісень, гідні похвали такі: „Великий день сьогодні", „Добрий день", „Метеличок, та „Рідна Україно". З танків гарно випали: „Горобець", „Поспішаймо" та „Малі пекарчики". Також слід згадати про гарну сценку: „Розмова отамана з козаками". До садочку ходило пересічно 25 дітей. Садівничці панні Марії Самсонюк, за добру працю, та за гарне закінчення садочка, належиться щира подяка. **К. П.**

ПОПИС ДИТЯЧИХ САДКІВ У ТЕЛЯТИНІ

Дня 22. 8. ц. р., в Телятині, повіт Грубешів, відбувся попис Дитячих Садків із цілої Телятинської волости.

На площі, недалеко церкви, в годині 3 пополудні, зїздяться фірманки з дітьми довколишніх сіл, під проводом своїх садівничок-інструкторок.

Діти, гарненько повбирані, гомонять ще якийсь час. Навколо, обступивши дітей, стоять їх родичі та інші громадяни з Телятина й околиць. Старші очікують нетерпеливо, що ті, найменші будуть показувати.

Година 16 (4 пополудні). Учитель зі села Посадова, організатор Дитячих Садків, виголошує до численно зібраних людей гарну промову про ціль і значіння Дит. Садків, зокрема на Холмщині, де, за Польщі, й мріяти про такі речі не вільно було.

По промові учителя діти розпочинають свою програму. Кожне село виступає окремо. Діти гарно співають і деклямують вірші. Дуже гарноописалися Садочки зі сіл: Жуличі й Старе Село. Національним гимном і „Не пора" закінчено це величаве свято. **Гість.**

З АКЦІЇ ЗБИРАННЯ ЛІКУВАЛЬНИХ РОСЛИН

Які рослини збираємо восени

Цвіт: фіялки трибарвної, медунки білої, деревія кривавника, румянку, соломянки піскової, воротиша, ранника, нагідок.

Листя: бабки звичайної й ланцетуватої, бобівнику, ожини, липи, пекучої кропиви, порічки, вишні, ожини.

Ціле зело: іванок прозорник, дрясень придорожник, калиточник, придорожник цикорія.

Коріння: лопух більший, папороть глисник, пирій, перстач гусятник, шувар або татарське зілля, вовчак колючий, гавяз живокіст, одоляи лікарський (валеріяна).

Овочі: кислич звичайний, дубові нарости, жолудя, глід, ялівець, граб, каштани, тернові ягоди.

Насіння: кріп, колендер.

Цвіт, листя й ціле зело сушиться в тіні в провівному місці. Добре сушена лікувальна рослина заховує свій природний кольор.

Коріння й овочі сушиться в печі, в негорячій температурі (по хлібові); коріння — по очищенні від землі. За достарчені сухі зела Союзи кооператив добре платять і дають високі премії. — (папіроси, горілка, мармоляда, штучний мед). **Т. М.**

Умови прийняття і навчання в семінаріях для дитячих виховниць

Вже давніше повідомили ми українське громадянство про те, що шкільна влада, йдучи назустріч потребам життя і проханню УЦК, дозволила відкрити від 1. вересня ц. р. семінарії для дитячих виховниць при всіх існуючих і новооснованих учительських семінаріях. Тепер же подаємо до відома докладніші умови прийняття та навчання, які устійнила остаточно шкільна влада.

До семінарії для дитячих виховниць приймається тих кандидаток, що:

1) в даному календарному році кінчають щонайменше шістнадцятий рік (а не переступили 25-го року) життя;

2) мають загальну освіту, що відповідає ставленим вимогам (напр., народню школу і школу для домашнього господарства і т. п.);

3. мають вистачальні відомості з домашнього господарства і відзначаються здібностями для жіночих ручних робіт;

4. є здорові.

Кандидатки зголошуються до дирекції учительських семінарій, а до свого подання долучують:

1. урядову посвідку про дату народження,

2. власноручно й самостійно написаний життепис із даними про попередню освіту та званеву діяльність;

3. завірені відписи свідоцтв;

4. поліційне свідоцтво моральности за час після відходу зі школи;

5. заяву, що є українкою.

Кандидатки здають вступний іспит з рахунків, української мови та ручної справности. Ті, що вступного іспиту не здали, можуть знову приступити до іспиту з черговим шкільним роком.

Кандидатки вплачують 20 зол. як іспитову таксу. Місячні оплати за науку 20 зол., а такса кінцевого іспиту при кінці шкільного року 30 зол.

З уваги на низькі оплати не передбачується ніяких знижок, одначе директор школи може 25 відс. учениць звільнити від оплат взагалі.

До звільнення мають право ті, яких батьки працюють, але замало заробляють для вдержання своєї рідні, як теж сироти.

Як давніше, так і тепер закликаємо українських батьків спрямовувати своїх дочок до семінарій дитячих виховниць, щоб таким чином, вишколивши відповідно провідниці для дитячих садків, могти якнайбільше піднести рівень нашого дошкілля та запевнити цілим десяткам тисяч нашої дітвори якнайкраще виховання.

Український Центральний Комітет
Відділ Шкільних Справ

ВПИСИ ДО ШКОЛИ ДИТЯЧИХ ПІКЛУВАЛЬНИЦЬ І НА РІЧНИЙ КУРС ПРОВІДНИЦЬ ПОСТІЙНИХ ДИТЯЧИХ САДКІВ У ХОЛМІ

Від І жовтня 1943 року при Українській Школі Домашнього Господарства в Холмі відкривається це **школа Дитячих Піклувальниць та Річний курс Провідниць Постійних Дитячих Садків.**

1. До Школи Дитячих Піклувальниць приймається дівчат, що в попередніх роках скінчили річну Школу Домашнього Господарства. Оплата за науку 20 зл. місячно.

2. На Річний Курс Провідниць Постійних Дитячих Садків приймається дівчат, що мають 17 років життя, скінчили 1—3 місячні курси для провідниць сезонових дитячих садків та відбули практику в дитячих садках. Оплата за науку 30 зл. місячно.

Приміщення в бурсі учениці школи й курсу можуть мати при Школі Домашнього Господарства. Оплата харчами або грішми 250 зл. місячно.

Зголошення слід надсилати негайно на адресу: Управа Школи Домашнього Господарства в Холмі, вулиця Коха 6. На відповідь долучити поштову картку.

У. Д. К. ХОЛМ
Культурно-Освітній Реферат

Дрібне оголошення

Уневажнюю загублену кенкарту № 3394, видану Волостю Городло повіт Грубешів, Дистр. Люблин, на прізвище Табачук Василь Матчє.

За редакцію відповідає М. Хомяк у Кракові. Видає »Українське Видавництво«, Краків, вул. Райхсштрассе 34. II. Телефон 230-39
З друкарні »Нова Друкарня Денникова« під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau
Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. / Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher [illegible]